

DIETSCHÉ STEMMEŒ, "Tijdschrift voor Nederlandsche Stambelangen", verscheen te Utrecht van 1915 tot 1918 in drie jaargangen.

De redactie bestond uit H.D.J. Bodenstein, René de Clercq, F.R. Coers Frzn., Willem van Es, Frederik C. Gerretson, Edgard Rietjens, C.G.S. Sandberg en Anton van Vessem. De taal is volgens de redactie de enige afscheiding tussen de volkeren, die op basis hiervan hun eigen aard tegen de staatsstructuren moeten verdedigen. Zij wenste inzake taalvraagstuk en 'stambelang' een voortvarender houding aan te nemen dan het Algemeen-Nederlands Verbond. In haar tijdschrift stelde de redactie: "Een Stambeweging die slechts Taalbeweging wenscht te zijn, maar terughuivert tevens een economische en een politieke richting te vertegenwoordigen, slaat zichzelf met blijvende onmacht, omdat zij weigert de natuurlijke consequentiën van hare doelstellingen te aanvaarden." Ze kwam daarbij op voor een zelfstandig Vlaanderen. In het kader van een Groot-Nederlandse beweging poogde zij voortdurend de Nederlandse stamgenoten voor de Vlaamse zaak te winnen. Zij vond steun bij *De Toorts*, die in Nederland eveneens het Vlaamse nationalisme propageerde en het activisme verdedigde.

Het is niet bewezen dat dit tijdschrift financieel door de Duitsers gesteund zou zijn, zoals bijvoorbeeld met *De Vlaamsche Stem* is gebeurd.

Dietsche Stemmen ontleent zijn belang mede aan de goede persoverzichten over taalkwesties en 'stambelangen' in België, Nederland en Zuid-Afrika. Ten slotte treft men er vanaf 1917 het verslag in aan van de activiteiten van *De Dietsche Bond*.

Een gelijknamig tijdschrift verscheen van 1 september 1939 af als maandblad. De redactie berustte bij J. de Geus te Rotterdam. Het blad verklaarde het vaandel van *Dietsche Stemmen* weer op te nemen (dus 21 jaar later). Het veranderde weldra van naam en werd *De Dietsche Stem*.

LITERATUUR: L. Wils, *Flamenpolitik en activisme*, 1974; - C. Albrecht en P. van Hees, "Dietsche Stemmen". Tijdschrift voor Nederlandsche Stambelangen. Een verkenning', in *WT*, jg. 51, nr. 3 (1992), p. 129-144.

PIETER VAN HEES⁴